

Jan Blokker

Uren met de CCX

DE eerste keren ben je geneigd met 'm te willen praten.

Op het laagste niveau („beginner”) van de tien die hij voorgeeft te hebben, voer ik e2-e4 in.

M'n debuut tegen de in een beschaafd diplomatenkoffertje verpakte Chess Challenger, type CCX1.

Nog vóór m'n vinger van de knop is, lees ik in rode letters zijn antwoord op het venster:

e7-e5.

„Ja, dat dacht ik wel”, hoor ik mezelf mompelen, en doe d2-d4 op de toetsen.

Van zijn kant geen seconde aarzeling.

Pb8-c6.

Hij is voorgeprogrammeerd op vier openingen: Siciliaans, Frans, Ruy Lopez en Geweigerd Damegambiet.

In m'n overmoed besluit ik, na als beginner vier keer een partij aan m'n broek te hebben gehad, over te schakelen naar Chess Level 9 („excellent”) — en speel:

c2-c4(!)

„Nou jij weer”, zeg ik.

Hij zegt niks terug.

Op de smalle monitor (7x1½ cm) gaan de rode oogjes nerveus op en neer.

„Denk daar maar eens goed over na”, probeer ik zijn moreel meteen al te breken, want op het punt van psychologische oorlogsvoering kunnen Karpov en Kortsnoij nog een hoop van me leren.

„Moeilijk, hè?”, hoon ik, als hij na 1 minuut nog steeds ten einde raad lijkt.

Hij denkt.

Uit de miljoenen mogelijkheden kiest hij, na nog eens dertig seconden:

d7-d5.

„Tjonge, tjonge”, blijf ik zui- gen, „daar heb je wel heel lang voor nodig gehad”, en sla hem om de oren met:

d2-d4.

„Daar heeft meneer zeker niet van terug?”, vraag ik.

Maar hij zwijgt.

Na twee minuten gaat zijn dubbele pieptoon — concessie van de speelgoedindustrie aan mijn Jules-Verne-achtige lekenvoorstelling van moderne techniek: zonder blieb-blieb is het geen echte computer.

Hij neemt pion c4 met pion d5. „Gut, gut, wat een held”, zeg ik hardop.

NA een week is onze verhouding in zoverre bekoeld dat ik m'n eigen mond hou, en zijn geluidssignaal heb uitgeschakeld; we zijn er geen van beiden menselijker op geworden.

Alleen na gebruik van alcohol

kies ik nog een niveau onder de 5, en ga dan onherroepelijk voor de bijl. In uitgeslagen toestand speel ik uitsluitend 8 („expert”), 9 („excellent”) of 10 („toernooi”).

Ik ken intussen zijn zwakheden.

Aan avontuur, offervaardigheid en grilligheden heeft hij een broertje dood: hij is zeer waarschijnlijk aan het brein ontsproten van de Italiaanse voetbalcoach die het *catenaccio* heeft uitgevonden. Van c2-c4 blijft hij op vrijwel alle levels langdurig op z'n hoofd krabben — als ik hem vanuit die openingspositie consequent op het verkeerde been blijft zetten, bijt hij zich vast in een defensief dat op den duur verstikkend werkt.

Omdat ik niet meer met hem praat moet ik dikwijls een uitroep van verbazing onderdrukken.

Eenmaal heeft hij me, op hoog niveau, zo goed als te pakken: omdat mijn vrouw al zes keer heeft geroepen dat de soep koud wordt, geef ik een zet af die zeker verliest. Ik beseft dat pas als de heerlijk verpieterde aardappelen op tafel komen, en blijf tot en met de pudding buitengewoon sjagrijnig. Na de koffie loop ik naar het bordje (18x18) met de bedoeling om de steker uit het stopcontact te trekken, want dan is zijn geheugen rücksichtlos uitgewist en heeft hij er ten minste geen lol meer van. Maar op het venstertje zie ik nog net bijtijds dat hij de verkeerde voortzetting heeft gekozen!

Grote opluchting is mijn primaire reactie: de sufferd heeft het niet gezien!

Pas in tweede instantie krijg ik ook iets verontwaardigd: zo'n duur apparaat, en zo dom. Moet ik me niet tot Koning Klant wenden?

ALS er drie weken voorbij zijn, mogen onze betrekkingen genormaliseerd worden genoemd.

Ik heb 'm via de DM („double-move”) en PB („problem) toets wit laten spelen.

Ik ben halverwege, in benarde positie, een keer teruggeschakeld van „superieur” naar „ervaren”.

We hebben samen een mat-in-twee probleem uit Vrij Nederland gedaan.

Ik heb hem al diverse malen „I Lose, I Lose, I Lose” (Ik verlies) laten knippen en dan, uit barmhartigheid, de stekker ook uit het stopcontact getrokken.

Ik heb begrepen dat hij er niet op is geprogrammeerd om remise via eeuwig schaak of door herhaling van zetten te ontdekken.

Hij heeft kenbaar gemaakt dat ik me pat heb gemanoeuvreerd.

En ik heb al weer een paar keer gewoon naar televisie gekeken.

Het Parool - zomer (?) 1979
Jan Blokker: Uren met de CCX (Fidelity Chess Challenger 10)

IN de vierde week spelen we, als heren onder mekaar, twee partijen die wij geen van beide aan het grote publiek zouden willen onthouden.

BLOKKER: wit
CHESS CHALLENGER CCX:

zwart

(niveau 10)

1. c2-c4, d7-d5
2. d2-d4, d5xc4
3. e2-e4, b7-b5 (?)

Volgens mij zwak, maar dat moet ik nog eens aan iemand vragen die het vaker heeft gedaan.

4. Pg1-f3, Lc8-e6
5. d4-d5 (!)

Ik ben niet kinderachtig in die dingen. Als ik hem was geweest had ik de loper meteen naar g4 gebracht.

... Lc6-g4

Ja, nou pas. Ik ga rustig door:

6. Pb1-c3, a7-a6
7. a2-a4

Zou dat goed zijn? Ik weet het niet.

... Lg4xf3

8. Dd1xf3, b5-b4

Meneer wordt agressief. Nou, dan heeft hij aan mij een goeie. Maar ik kan natuurlijk beter eerst even gewoon terug met dat paard:

9. Pc3-b1 c4-c3

Toe maar!

10. b2xc3 Pg8-f6
11. Lf1-c4 b4xc3
12. Pb1xc3 h7-h5

Waar slaat dat nou op? Of zit er iets achter?

Wit besluit zich nergens iets van aan te trekken, en het initiatief te behouden:

13. e4-e5 Pf6-d7
14. d5-d6 Pd7xe5

Stom. Niet gezien. Maar hé! Wacht 's:

15. Lc4xf7 (!)

Een fraai offer.

... Pe5xf7

16. d6xc7 Dd8xc7
17. Pc3-d5 Dc7-e5†
18. Ke1-d1 Pf7-g5
19. Pd5-c7† Ke8-d8

Wat gebeurt er toch allemaal? Maar ik zou wel gek zijn als ik die toren niet nam:

20. Df3xa8 De5xa1

Oké, hij ook een toren. Maar dan:

21. Da8xb8† Kd8-d7

22. Th1-e1 Da1xa4†

Het dreigt nu op allerlei wijzen een buitengewoon ordinaire pot te worden.

23. Kd1-e2 Da4-c4†

Dat gaat me m'n paard op c7 kosten, vrees ik.

24. Ke2-d1 Pg5-e4

Hij schijnt het alsnog sjiek te willen afwickelen. Dan moet de beuker maar in, zij het met afgewend gelaat:

25. Db8-e8† Kd7xc7

26. Lc1-f4† Pe4-d6

27. Lf4xd6† e7xd6

28. Te1-e2 Dc4-d5†

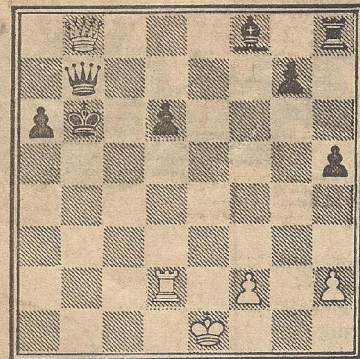
29. Kd1-e1 Dd5:g2 (?)

Die begrijp ik niet. Niveau 10, en dan lullig een pionnetje gappen als je koning in het schootsveld staat.

Dan moet-ie het maar weten ook:

30. Te2-c2† Kc7-b6

31. De8-b8† Dg2-b7 (??)

Stand na de 31ste zet.

Ja, zo is het wel bekeken. Zou hij zichzelf nu niet voor z'n kop slaan?

32. Tc2-b2† Kb6-c5

33. Db8xb7

Een normaal mens geeft het dan op.

CCX niet.

... h5-h4 (!)

Alsof er niks aan de hand is!

34. Db7xa6 Kc5-d5

35. Da6-c8 Kd5-e4

36. Dc8-g4† Ke4-d5

37. Dg4-f5† Kd5-c4

38. Ke1-d2 d6-d5 (?)

SCHAAX
Licht op wanneer U schaak staat

VENSTER FROM
Toont de plaats van het stuk dat U wilt gaan verzetten (Uw uitgangspositie)

RESET
Begin van het spel – Schakelt het geheugen uit

TOON
Aan- en uitschakelbaar voor pieptoon.

LEVEL
Spelniveau-keuzetoets kies uit 10 niveaus.

DOUBLE MOVE
Toets voor een meervoudige zet.

I LOSE
Licht op wanneer de computer mat staat of het spel opgeeft.

VENSTER TO
Toont de nieuwe plaats van het stuk dat U wilt gaan verzetten

CLEAR
Voor het uitwissen van een niet gewenste zet, voordat de EN-toets is ingedrukt

ENTER
Voert de zet aan de computer.

PROBLEM TOETS
Om een schaakprobleem op te zetten of verloren stukken te vervangen.

POSITIE-VERIFICATIE
Toont de juiste stelling van de stukken gedurende het spel.

Het Parool - zomer (?) 1979

Jan Blokker: Uren met de CCX (Fidelity Chess Challenger 10)

M'n plezier is er af. Maar hij zal „I Lose” knippen.
 39. Tb2-c2† Kc4-b3
 40. Df5xd5† Kb3-b4
 41. Dd5-c4† Kb4-a5
 42. Tc2-b2.
 Hij denkt nog eenmaal 45 seconden na. Dan geeft hij af:
 42 . . . Lf8-b4†,
 en knippert tegelijkertijd de capitulatie door.

A-versie

IK biedt mijn vriend de volgende dag een revanche aan.

CHESSE CHALLENGER: wit.

BLOKKER: zwart

(niveau 4)

1. e2-e4 c7-c5
2. Pg1-f3 Pb8-c6
3. Pb1-c3 e7-e6
4. d2-d3 d7-d5
5. Lc1-g5 Lf8-e7
6. h2-h4 Dd8-a5
7. e4-e5†d5-d4
8. Lg5-d2(?)

Geeft een paard weg! Is dat nou stommiteit of hybris?

. . . d4xc3

9. b2xc3 Da5-c7

10. d3-d4 c5xd4

11. c3xd4 Pc6xd4

12. Pf3xd4 Dc7xe5

13. Pd4-e2 Pg8-f6

14. Ld2-f4 Le7-b4†(!)

Ik ben zeer tevreden over deze zet. De satisfactie raakt vermengd met verwonderling na zijn riposte:

15. c2-c3 (?)

Die kan ik toch gewoon nemen, sufkop?! Sterker nog: ik doe 't.

. . . Lb4xc3 :

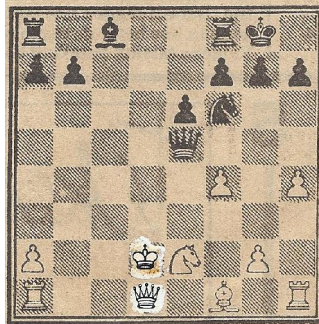
16. Lf4-d2 Lc3xd2†

17. Ke1xd2 0-0.

En nou moet je opletten. Koning en dame op één lijn, en wat doe-ie?

18. f2-f4 (?)

Je vraagt je af waar z'n verstand zit. Maar laten we even naar het diagram kijken. Daarna wordt het nog merkwaardiger.

Stand na de 18de zet van wit.

18 . . Tf8-d8†
 19. Pe2-d4(?) Td8xd4 †
 20. Lf1-d3 Pf6-e4†
 Allemaal even sterk gespeeld door zwart, al zeg ik het zelf.
 21. Kd2-e3.
 Het wordt me langzaam maar zeker te ingewikkeld. Ik kan doen wat ik wil, en het is allemaal goed. Zal ik eens een dame offeren?
 21 . . . De5xf4:
 22. Ke3xf4 Pe4-f2†
 En aftrekschaak, én vork. Ik kan in zeven sloten tegelijk lopen en nóg niet verzuipen.
 23. Kf4-e3 Pf2xd1†
 24. Ke3xd4 Pd1-f2
 25. Th1-f1 Pf2xd3
 26. Ta1-b1(?) *eigen cc Kxb3*
 Volstrekt de kluts kwijt.
 26 . . b7-b6
 Heel beheerst laat ik hem er in stinken, en jawel:
 27. Kd4xd3 Lc8xa6†
 Ik win z'n kwaliteit terug, en g het eindspel in met zes pionnen tegen drie.
 Bij de 52ste zet heb ik inderdaad twee dames.
 Het is drie uur in de nacht geworden: niets en niemand meer in huis die nog een woord met me wil wisselen.

JAN BLOKKER

→ eigen cc 10 - h c 3

→ eigen cc 10 - AB1

Het Parool - zomer (?) 1979

Jan Blokker: Uren met de CCX (Fidelity Chess Challenger 10)

N.B.: De datum van dit krantenartikel is niet te achterhalen, maar zomer 1979 komt redelijk in de buurt. Een fraai en levendig geschreven artikel van auteur Jan Blokker.